KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 22. april 1998

om Tysklands støtte til SHB Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf AG

(meddelt under nummer K(1998) 1325)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(1999/139/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med nævnte bestemmelser, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Kommissionen besluttede den 5. februar 1997 at indlede proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, med hensyn til den omstruktureringsstøtte, som Tyskland havde anmeldt til fordel for SHB Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf AG (i det følgende SHB). Det drejer sig om støtteforanstaltninger, der blev anmeldt 19. august 1996 (en støtte på 4,5 mio. DEM, der ikke skulle tilbagebetales, og henstand med tilbagebetaling af et lån på 1,5 mio. DEM fra Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben = BvS) samt om en ældre støtte (godkendt kapitalindskud på 5 mio. DEM fra delstaten Sachsens konsolideringsfond), der havde været genstand for en beslutning af 12. juni 1996 om ikke at gøre indsigelse [1]. Kommissionens beslutning om at indlede proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, blev truffet den 18. oktober 1996, efter at der var blevet indledt en Gesamtvollstreckungsverfahren (konkursprocedure for virksomheder i de nye delstater) over for SHB.

Beslutningen af 12. juni 1996 blev truffet efter en undersøgelse af, om omstruktureringsplanen var i overensstemmelse med rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder [2]. Den supplerende støtte, der blev anmeldt den 19. august 1996, blev af Tyskland ligeledes beskrevet som omstruktureringsstøtte til fordel for samme virksomhed. Støtten var ganske vist blevet tildelt i første halvår 1996, da korrespondancen mellem Tyskland og Kommissionen om den første støtte endnu ikke var afsluttet.

I sin beslutning af 5. februar 1997 havde Kommissionen konstateret, at det i overensstemmelse med ovennævnte rammebestemmelser kun var nødvendigt at yde statsstøtte én gang. Det var imidlertid ikke tilstrækkeligt til at konkludere, at den nye støtte var uforenelig med fællesmarkedet uden at undersøge alle relevante aspekter i forbindelse med proceduren. Disse aspekter omfatter også betingelserne og forpligtelserne i beslutningen af 12. juni 1996.

Omstruktureringsplanen, som dannede grundlag for den første støtte og for Kommissionens beslutning af 12. juni 1996, omfattede nedlukning af smedeaktiviteterne, koncentration af produktionen på stålstøbegods og nedbringelse af omkostningerne (råstoffer og personale). Støbekapaciteten skulle fastholdes på samme niveau. Omstruktureringsomkostningerne blev anslået til 10 mio. DEM.

[1] Jf. støttesag N 743/95, skrivelse SG(96) D/5958 af 28. 6. 1996.
[2] EFT C 368 af 23. 12. 1994, s. 12.

I sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2, havde Kommissionen på grundlag af de på det pågældende tidspunkt foreliggende oplysninger konstateret, at den supplerende støtte ikke opfyldte betingelserne i ovennævnte rammebestemmelser. Det skyldtes blandt andet, a) at Tysklands anmeldelse ikke indeholdt en tilstrækkelig detaljeret, konsekvent og hensigtsmæssig omstruktureringsplan, b) at planen ikke omfattede en yderligere nedskæring af kapaciteten, selv om der var tale om en større virksomhed inden for en sektor med overkapacitet, og c) proportionaliteten i den pågældende støtte ikke kunne dokumenteres.

Oplysningerne om omstruktureringsforanstaltningerne var så meget desto mindre overbevisende, som der nogle måneder efter støttens tildeling blev indledt en konkursprocedure over for virksomheden. På dette tidspunkt havde Kommissionen ikke modtaget oplysninger om gennemførelsen af den oprindelige plan (som den første støtte N 743/95 var knyttet til).

Inden beslutningen om at indlede proceduren blev truffet, havde Kommissionen ved skrivelse D/50466 af 31. januar 1997 gjort de tyske myndigheder opmærksom på, at det — i betragtning af indledningen af konkursproceduren mod SHB — ville være hensigtsmæssigt, at de blev opført i kreditorfortegnelsen for at sikre en eventuel tilbagebetaling, hvis Kommissionen skulle træffe en negativ beslutning vedrørende den pågældende støtte. Kommissionen gentog denne opfordring i sin skrivelse af 25. februar 1997 vedrørende procedurens indledning.

II

Ved skrivelse SG(97) D/1420 af 25. februar 1997 vedrørende meddelelsen om procedurens indledning i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, var Tyskland af Kommissionen blevet opfordret til at fremsætte med sine bemærkninger og give alle relevante oplysninger med henblik på undersøgelsen af støtten. Tysklands bemærkninger blev fremsendt ved skrivelse af 7. april 1997 (registreret den 7. april 1997 under registreringsnummer A/32789).

Ved denne skrivelse erfarede Kommissionen, at formålet med den supplerende støtte var at redde SHB, der som følge af en akut likviditetskrise var truet af en konkursprocedure, samt at finde en ny investor (Auffanglösung). Ifølge de tyske oplysninger var det på tidspunktet for ydelsen af den supplerende støtte (primo 1996, selv om støtten først blev anmeldt i august 1996) ikke muligt at forudse, at det ville blive nødvendigt at indlede en konkursprocedure.

De tyske myndigheder havde uformelt bekræftet, at fordringen i forbindelse med den anden støtte var indført i kreditorfortegnelsen som led i konkursproceduren. Ifølge de foreliggende oplysninger var kapitalindskuddet (første støtte) blevet anmeldt i forbindelse med konkursprocedurens indledning.

På tidspunktet for ovennævnte skrivelse rådede Tyskland ikke over detaljerede oplysninger om gennemførelsen af omstruktureringsplanen, som dannede grundlag for Kommissionens første beslutning i juni 1996.

III

Den skrivelse, hvorved Tyskland blev underrettet om Kommissionens beslutning om at indlede en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, blev offentliggjort ved en meddelelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ([3]). Heri opfordrer Kommissionen de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger.

Efter denne meddelelse fremsatte Frankrig bemærkninger ved skrivelse af 30. juni 1997.

Frankrig ønskede at gøre Kommissionen opmærksom på, at den berørte sektor (stålstøbegods) er præget af overkapacitet, og at de franske myndigheder af hensyn til et velfungerende fællesmarked støttede Kommissionen.

Disse bemærkninger blev ved skrivelse af 15. juli 1997 videresendt til Tyskland. Tyskland har ikke reageret herpå.

IV

De oplysninger, som de tyske myndigheder fremsendte i forbindelse med proceduren, var ikke fyldestgørende nok til, at der kunne træffes en endelig beslutning. Ved beslutning 97/793/EF pålagde Kommissionen derfor formelt Tyskland inden for to måneder at fremsende alle relevante oplysninger vedrørende sagen ([4]). Hvis Kommissionen ikke modtog et fyldestgørende svar, kunne den træffe en beslutning på grundlag af de foreliggende oplysninger.

Kommissionen ønskede især en redegørelse for gennemførelsen af omstruktureringsplanen, der dannede grundlag for Kommissionens første beslutning, samt for de årsager, der havde motiveret BvS til at yde yderligere støtte, om den omstruktureringsplan, der var tilpasset de nye vanskeligheder, samt en oversigt over gennemførelsen af denne plan og udviklingen i konkursproceduren.

Kommissionens skrivelse af 18. august 1997, hvormed Tyskland blev underrettet om denne beslutning, blev besvaret af de tyske myndigheder ved skrivelse af 16. oktober 1997 og 27. oktober 1997 (registreret den 17. oktober 1997 og 31. oktober 1997). Det fremgår heraf:

— at den omstruktureringsplan, der dannede grundlag for Kommissionens første beslutning i juni 1996, ikke var blevet rettidigt og konsekvent gennemført

— at formålet med den anden støtte, der blev ydet i begyndelsen af 1996, var at afværge den konkursprocedure, der truede virksomheden som følge af forsinkelsen med hensyn til gennemførelsen af omstruktureringen

([3]) EFT C 165 af 31. 5. 1997, s. 10.
([4]) EFT L 323 af 26. 11. 1997, s. 29.

— at omstruktureringsplanen for den nye støtte er den samme som den, der blev forelagt i forbindelse med første støtte, samt at begrundelsen for den supplerende støtte var forsinkelsen i gennemførelsen af omstruktureringsplanen

— at virksomheden var blevet videreført under konkursproceduren med henblik på at finde en ny investor. Der blev oprettet et nyt selskab (Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf GmbH), som hovedsagelig har overtaget det konkursramte SHB's aktiver. De resterende aktiver skulle afhændes. Hverken BvS eller delstaten Sachsen var finansielt involveret i denne Auffanglösung.

V

De enkelte finansielle foranstaltninger til fordel for SHB blev anmeldt af de tyske myndigheder som omstruktureringsstøtte. I første omgang var der tale om et garanteret kapitalindskud fra delstaten Sachsens konsolideringsfond på 5 mio. DEM (Kommissionens beslutning af 12. juni 1996) og derefter om en støtte på 4,5 mio. DEM, der ikke skulle tilbagebetales, samt om henstand med tilbagebetaling af et lån på 1,5 mio. DEM. Disse foranstaltninger må betragtes som statsstøtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1, da der i forbindelse med SHB er tale om en kriseramt virksomhed, som ikke ville kunne opnå et banklån eller anden privat finansiering.

Den supplerende støtte, der blev anmeldt i anden omgang, må betragtes som ulovlig ifølge artikel 93, stk. 3, da den blev ydet, inden Kommissionen havde truffet en endelig beslutning med hensyn til den. Denne omstændighed er imidlertid uden betydning for spørgsmålet om støttens forenelighed med fællesmarkedet.

For at støtten kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, skal en af undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, henholdsvis EØS-aftalens artikel 61, stk. 2 og 3, finde anvendelse. Ved undersøgelsen af om omstruktureringsstøtten er forenelig med fællesmarkedet ifølge EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), skal kriterierne i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder lægges til grund.

Med hensyn til den første støtte havde Kommissionen på grundlag af en undersøgelse af omstruktureringsplanen fastslået, at støtten var forenelig med Fællesskabet, samt at den derfor ikke ville gøre indsigelser over for denne. Denne beslutning af 12. juni 1996 var baseret på følgende omstruktureringsforanstaltninger: nedlukning af smedekapaciteten, fokusering på støberiet uden udvidelse af produktionskapaciteten, nedtrapning af personale- og produktionsomkostninger. Disse foranstaltninger skulle gøre det muligt for SHB på lang sigt på ny at blive en rentabel og sund virksomhed.

Det fremgår imidlertid af de oplysninger, som Kommissionen nu råder over (skrivelse af 16. og 27. oktober 1997), at planen ikke er blevet konsekvent og rettidigt gennemført. Det er imidlertid denne plan, der ligger til grund for Kommissionens beslutning af 12. juni 1996 om at betragte den pågældende støtte som forenelig med fællesmarkedet. Kommissionen må derfor fastslå, at den støtte, som den havde godkendt den 12. juni 1996, ikke er blevet ydet på de betingelser, der var fastsat i beslutningen. I henhold til punkt 3.2.2, iv) i rammebestemmelserne for omstruktureringsstøtte skal virksomheden gennemføre omstruktureringsplanen fuldstændig. I modsat fald kan Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 3, træffe foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt, hvis den ikke ændrer sin oprindelige beslutning på grundlag af en anmeldelse.

Den omstændighed, at de tyske myndigheder havde besluttet at yde virksomheden, der var kommet i akutte finansielle vanskeligheder, yderligere støtte, inden der var truffet nogen beslutning om den første støtte, beviser, at planen ikke var tilstrækkelig til at gøre virksomheden rentabel igen på lang sigt. Kommissionen var imidlertid ikke blevet underrettet herom, idet den nye støtte først blev anmeldt i august 1996, dvs. to måneder inden der blev indgivet konkursbegæring.

Ifølge de fremsendte oplysninger blev den nye støtte ydet i rater, og første rate kom til udbetaling i januar 1996. Tyskland begrundede beslutningen om at yde første rate på 2 mio. DEM i skrivelsen af 14. november 1996 (registreret den 19. november 1996 under registreringsnummer A/38134) med nødvendigheden af at imødegå en alvorlig likviditetskrise for at afværge konkurs. Samtidig havde BvS besluttet at indrømme henstand med tilbagebetaling af de beløb, der var blevet udbetalt i perioden 18. januar 1996 til 30. september 1996. Ved at forhindre konkursen håbede BvS, at det som led i en ny privatisering var muligt at finde en ny investor til virksomheden og således integrere den i et støberiforbund. Den interesserede koncern trak sig imidlertid senere ud af projektet.

Ifølge betingelserne for tildeling af støtte skal denne første rate imidlertid betragtes som redningsstøtte og ikke omstruktureringsstøtte (som anført af de tyske myndigheder), for ifølge definitionen i punkt 2.1 i rammebestemmelserne »får firmaet med redningsstøtten et kort pusterum, [...] indtil der er fundet en langsigtet løsning på de finansielle problemer«.

For at være forenelig med fællesmarkedet skal redningsstøtte i henhold til punkt 3.1 i disse rammebestemmelser ydes i form af lånegarantier eller lån, der skal tilbagebetales. Den støtte, der blev ydet SHB i januar 1996, bestod i en finansiel støtte, der ikke skulle tilbagebetales, og henstand med betaling af et lån, hvilket kan betragtes som en ny kredit, for hvilken betingelserne og rentesatsen ikke var meddelt Kommissionen. Den del af støtten, der

er ydet i form af finansiel støtte, der ikke skal tilbagebetales, opfylder ikke betingelserne i disse rammebestemmelser. Med hensyn til henstanden med de forfaldne betalinger råder Kommissionen ikke over fuldstændige oplysninger.

Redningsstøtte skal endvidere være begrænset til det absolutte minimum og må kun ydes i det tidsrum, der er nødvendigt for at udarbejde saneringsplanen. Ifølge rammebestemmelserne må denne periode normalt højst være på seks måneder. Henstanden med de forfaldne beløb dækker imidlertid en periode på over seks måneder (18. januar - 30. september). Betingelserne for redningsstøtte er således ikke opfyldt.

I alt havde SHB fra januar til juli 1996 fået 4,5 mio. DEM i form af finansiel støtte, der ikke skulle tilbagebetales, og endvidere henstand med betalinger til et beløb på 1,5 mio. DEM. Hele støtten var anmeldt som omstruktureringsstøtte, uden at der medfulgte nærmere oplysninger om en omstruktureringsplan. I forbindelse med beslutningen af 5. februar 1997 havde Kommissionen konstateret, at det på basis af de foreliggende oplysninger ikke så ud til, at de betingelser i rammebestemmelserne, der vedrørte omstruktureringsplanen, var opfyldt.

Den plan, der dannede grundlag for godkendelsen af den supplerende støtte, var således den samme som den, der var forelagt Kommissionen i oktober 1995 i forbindelse med den første støtte. De talmæssige skøn i denne plan ophører i 1995/1996. Selv om virksomheden skulle få et positivt slutresultat for 1997, var resultaterne for 1995 ikke i overensstemmelse med skønnene i planen. På grund af den forsinkede gennemførelse er planen blevet usammenhængende, og de forventninger, den bygger på, er blevet urealistiske. Der er tilsyneladende ikke foretaget de fornødne justeringer. Kommissionen kan derfor ikke konkludere, om der er tale om en omstruktureringsplan, der kan hjælpe med til igen at gøre virksomheden rentabel og sund på lang sigt.

SHB er aktiv inden for en sektor, der er præget af strukturel overkapacitet, dvs. inden for støbe- og smedeområdet. Ifølge planen skulle smedekapaciteten være fuldstændig afviklet i 1995/1996, men Kommissionen har ikke fået forelagt nogen detaljeret beskrivelse af de gennemførte foranstaltninger. De tyske myndigheder har oplyst, at netop denne nedlukning er blevet forsinket.

Ifølge planen skulle der ikke gennemføres en yderligere kapacitetsreduktion på trods af, at støtten blev fordoblet, og den planlagte afvikling af smedekapaciteten ikke var blevet konsekvent gennemført. På det tidspunkt, hvor støtten blev ydet, var der tale om en stor virksomhed. Selv om en virksomhed ligger i en region, der er omfattet af EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a), skal store virksomheder, der er beskæftiget inden for en sektor med overkapacitet, gennemføre en kapacitetsnedskæring, der står i forhold til den modtagne støtte for at undgå uacceptable konkurrencefordrejninger. Planen indeholdt intet herom.

De uddrag af planen Kommissionen har modtaget, indeholder ingen oplysninger om støttemodtagerens bidrag til omstruktureringen. De indeholder heller ikke nogen forpligtelse til at kontrollere, at omstruktureringen gennemføres i overensstemmelse med planen, eller til at udarbejde en årsrapport om gennemførelsen.

VI

På grundlag af det ovenfor anførte, især afsnit V, må Kommissionen konstatere, at den støtte, der er anmeldt som omstruktureringsstøtte til fordel for SHB, ikke opfylder betingelserne i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Støtten må derfor anses for uforenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Følgende statsstøtte til omstrukturering, som Tyskland har ydet SHB Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf AG, er uforenelig med fællesmarkedet ifølge EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, og opfylder ingen af betingelserne for undtagelse eller fritagelse efter EF-traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 2 og 3:

a) kapitalindskuddet fra delstaten Sachsens konsolideringsfond på 5 mio. DEM

b) støtten på 4,5 mio. DEM, der ikke skal tilbagebetales, og lånet på 1,5 mio. DEM, med hensyn til hvilket der er indrømmet henstand med tilbagebetalingen.

Artikel 2

Tyskland træffer de fornødne foranstaltninger til at sikre, at den ulovligt ydede støtte tilbagebetales. Det beløb, der skal tilbagebetales, forrentes fra udbetalingsdagen med en rentesats, der svarer til den på denne dag gældende referencesats for beregning af nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte i Tyskland.

Tilbagebetalingen sker efter de ifølge tysk ret gældende procedurer og bestemmelser. De gældende bestemmelser skal anvendes på en sådan måde, at tilbagebetalingen ikke umuliggøres.

Artikel 3

Tyskland underretter senest to måneder efter dagen for meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger, Tyskland har truffet for at efterkomme denne beslutning.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 22. april 1998.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen